

Kalejdoskop 01/2026

TEMAT NUMERU: GDZIE BIJE PULS LITERATURY?

Książka - rewolucyjny zew [TEMAT NUMERU]

Bogdan SOBIESZEK

Gdzie bije puls literatury? Są ważne teksty, mody literackie, niepokojące zjawiska, ale i miejsca, gdzie spotykają się ludzie i rozmawiają o książkach. Takim miejscem, okazją do spotkań i emanacją istotnych tekstów jest Festiwal Puls Literatury, którego 19. edycja odbyła się w grudniu w Łodzi. Hasło festiwalu „Rewolucja / Obiecana” pokazuje kierunek myślenia organizatorów. Nasza rzeczywistość znajduje się w fazie przesilenia. Czy czeka nas rewolucja, jak będzie przebiegać i co po niej nastąpi, zastanawiali się uczestnicy panelu otwarcia „Rewolucje”. Choć rewolucje nawiedzają świat cyklicznie i dziś czujemy, że coś wisi w powietrzu, zmiany nie nadchodzą, ludzie są zdemobilizowani, zatomizowani, nie ma sugestywnej utopii, nie ma pisarzy, którzy ponieśliby idee rewolucyjne. Inicjatywę przejęli konserwatyści, którzy w Stanach Zjednoczonych z sukcesem nawołują do rewolucji à rebours, czyli powrotu do tego, co było. A światem trzeba potrząsnąć, bo zmierza w przepaść – podkreślali uczestnicy panelu „Antropocen czy kapitałocen”.

Literatura jest kobietą [TEMAT NUMERU]

Paulina ILSKA

Nominacje do Nagrody Literackiej im. Juliana Tuwima wręczanej w ramach Festiwalu Puls Literatury potraktować można jako próbę wskazywania kierunku, przyszpilania naszej uwagi do tego, co ważne. Tradycyjnie w Domu Literatury odbyły się spotkania z nominowanymi pisarkami: Magdaleną Grzebałkowską, Weroniką Murek i Weroniką Kostyrko – która następnego dnia odebrała Nagrodę...

Pamiętka po Kotarbińskim [TEMAT NUMERU]

Maciej ŚWIERKOCKI

Na szczęście pamiętek po profesorze Tadeuszu Kotarbińskim, wybitnym filozofie i logiku, przedstawicielu genialnej szkoły lwowsko-warszawskiej, nie brakuje ani historykom, ani badaczom czy kontynuatorom jego dorobku. Ani nawet zwykłym, niespecjalistycznym czytelnikom, którzy może nigdy nie interesowali się bliżej reizmem, lecz pamiętają, powiedzmy, szczerzy wspomnieniowy szkic profesora o Witkacym, zamieszczony w zredagowanej zresztą właśnie przez Kotarbińskiego legendarnej księdze pamiątkowej („Stanisław Ignacy Witkiewicz. Człowiek i twórca”), albo chociażby sam tytuł „Traktatu o dobrej robocie”. Trochę takich pamiętek zostało nam też w Łodzi; można wręcz powiedzieć, że ich przybywa, ponieważ już od jedenastu lat Uniwersytet Łódzki organizuje niezwykle ważny społecznie, ogólnopolski i jedyny przy tym w skali kraju konkurs dla humanistów o Nagrodę im. Pierwszego Rektora Uniwersytetu Łódzkiego Profesora Tadeusza Kotarbińskiego, przyznawaną za „wybitną pracę z zakresu nauk humanistycznych”.

Poza tym

Nie mogę z mojej muzyki żyć, ale bez niej to już w ogóle [ROZMOWY] Z Tomaszem „Mechem” WOJCIECHOWSKIM rozmawia Bogdan SOBIESZEK

- Dzisiaj można walczyć o słuchaczy za pomocą internetu i tak robię. Mówienie o sobie na co dzień, chwalenie się to jedyna droga dotarcia do ludzi. Ta sytuacja jest dla mnie dziwna, ale muszę w tym funkcjonować, bo inaczej nikt nie będzie słuchał mojej muzyki – mówi łódzki gitarzysta TOMASZ „MECHU” WOJCIECHOWSKI, który niedawno, w wieku 60 lat, wydał swoją debiutancką solową płytę, a jest kojarzony z takimi łódzkimi składami, jak Blitzkrieg, Jezabel Jazz, Moskwa czy Hedone.

Artysta nie może stać w miejscu [ROZMOWY] Z Adamem MAKOWICZEM rozmawia Magdalena SASIN

- O tym, czy nuta jest fałszywa, czy nie, decyduje to, co się zagra po niej. Nawet błąd można potraktować jako napięcie emocjonalne. Tak często rodzi się ciekawa improwizacja – mówi ADAM MAKOWICZ, wybitny pianista jazzowy, który w tym roku obchodzi 85. urodziny. W grudniu wystąpił z Orkiestrą Kameralną Primuz podczas 13. AŻ Festiwalu Akademii Muzycznej w Łodzi.

Formy do przytulenia [ROZMOWY] Z Ryszardem Henrykiem CHOJNACKIM rozmawia Aleksandra TALAGA-NOWACKA

„Samorodki, części wspólne, zbiór obiektów haptycznych” Ryszarda Henryka Chojnackiego to zestaw niewielkich ceramicznych rzeźb o organicznych kształtach, których można dotykać. – W pewnym momencie uświadomiłem sobie, że lubię dotyk gliny, lubię czuć jej wagę, masę, chłód czy ciepło, gdy ogrzeje się od dłoni. Do tradycyjnej rzeźby wróciłem właśnie ze względu na haptkę – mówi młody twórca, którego prace będzie można oglądać na wystawie w Pałacu Grudzińskich w Poddębicach przy ul. Mickiewicza 9/11, zorganizowanej przez Łódzki Dom Kultury. Otwarcie 17 I o godz. 15.

W numerze także Galeria Ryszarda Henryka Chojnackiego.

Boli i bije rekordy [ROZMOWY] Z Agatą Turkot i Tomaszem Schuchardtem rozmawia Agata GWIZDAŁA-MALIK

„Dom dobry” to najchętniej oglądany polski film w kinach w 2025 roku. Wojciech Smarzowski od lat z różnych perspektyw przygląda się kondycji polskiego społeczeństwa, obnażając jego najczarniejsze strony. Tym razem opowiada historię Gośki, która szukając miłości, staje się ofiarą przemocy, na którą nikt nie potrafi właściwie i na czas zareagować. Rozmawiamy z odtwórcami głównych ról: Agatą Turkot i Tomaszem Schuchardtem. – Pochodzę z miejscowości, gdzie w wielu domach, u sąsiadów, była przemoc, więc byłem też obserwatorem. Podczas przygotowań do filmu nie spotykałem się z oprawcami – po pierwsze wątpię, żeby któryś chciał ze mną porozmawiać, a po drugie w ogóle mnie nie interesuje ten typ człowieka. Jestem aktorem, mogę to zagrać – mówi Tomasz Schuchardt.

DODATEK - „ŁÓDZKIE INSPIRUJE”

„Kalejdoskop” niezmiennie stara się dostrzegać ciekawe działania kulturalne w regionie. W dodatku „Łódzkie inspiruje” przyglądamy się wybranym miejscom oraz związanym z nimi inicjatywom. I zaskakują nas swoim bogactwem – tyle się dzieje. W tym numerze zabieramy czytelników do Wielunia...

Spis treści

10

Pracować czy nie?

Łukasz Barys

11

Czas nie płynie.

Andrzej Poniedziałki

14

Książka - rewolucyjny zew.

Bogdan Sobieszek

18

Literatura jest kobietą.

Paulina Iłska

21

Pamiętka po Kotarbińskim.

Maciej Świerkocki

26

Nie mogę z mojej muzyki żyć, ale bez niej to już w ogóle.

Rozmowa z Tomaszem „Mechem” Wojciechowskim

32

Nowy rozdział.

Bogdan Sobieszek

34

Artysta nie może stać w miejscu.

Rozmowa z Adamem Makowiczem

37

„Dziadek” po nowemu.

Magdalena Sasin

40

Spać pan idź.

Łukasz Maciejewski

42

Mały Indy.

Dariusz Bilski

44

Formy do przytulenia.

Rozmowa z Ryszardem Henrykiem Chojnackim

47

Galeria Kalejdoskopu

Ryszard Henryk Chojnacki

52

Efektownie, nie efekciarsko.

Aleksandra Talaga-Nowacka

55

Perypetie z Nowym Rokiem.

Mieczysław Kuźmicki

56

Z panterą w klatce.

Maciej Cholewiński

58

Gwiezdna beletrystyka.

Piotr Kasiński

60

Boli i bije rekordy.

Rozmowa z Agatą Turkot i Tomaszem Schuchardtem

62

Straty policzone.

Marcin Andrzejewski

64

To tylko ja.

Piotr Grobliński

67

Dodatek „Łódzkie inspiruje”

– Wieluń

80

Kalendarium

Na okładce: Tomasz „Mechu” Wojciechowski, łódzki muzyk

Fot. Wojciech Bryndel

„Kalejdoskop” 01/2026 do kupienia **od 30 XII** w punktach Garmond-Press i Kolportera oraz w salonach empik w całym województwie łódzkim, a **od 29 XII** – w recepcji Łódzkiego Domu Kultury przy ul. Dowborczyków 18 (II piętro biurowca).

A także w prenumeracie redakcyjnej.

Archiwalne „Kalejdoskopy” są dostępne jako e-booki na Virtualo.pl.

